

Sygn. akt I KK 10/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek
SSN Paweł Wiliński

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie **P. B.**

skazanego z art. 300 § 2 kk i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 lutego 2021 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w O.

z dnia 20 grudnia 2017 r., sygn. akt VII K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sygn. akt I KK 10/20

UZASADNIENIE

P. B. został oskarżony o to, że:

1. „w okresie od 15 lipca 2012 r do 31 marca 2014 r w O., działając czynem ciągłym, będąc prezesem zarządu L. sp. z o.o. z siedzibą w O., wbrew przepisom ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, dopuścił do prowadzenia ksiąg rachunkowych spółki oraz niesporządzenia sprawozdań - finansowego i z jej działalności za lata 2011-2013, których w następstwie (dot. sprawozdań za lata 2011 i 2012) nie złożył we właściwym rejestrze sądowym tj. w Sądzie Rejonowym w O. VIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego, tj. o przestępstwo z art. 77 pkt 1 i 2 w zb. z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.
2. w okresie od 23 listopada 2012 r. do 7 sierpnia 2015 r. w O., w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu oraz innego organu państwowego, udaremniał zaspokojenie wielu wierzycieli L. sp. z o.o. z siedzibą w O., poprzez ukrycie majątku tejże w postaci należnych jej pieniędzy z tytułu świadczonych przez nią usług na rzecz m.in. P. w W. w związku z organizacją rajdów samochodowych w ten sposób, że będąc prezesem zarządu wymienionej spółki wystawił na rzecz w/w podmiotu faktury VAT z jednoczesnym wskazaniem do zapłaty, prowadzonego przez (...) Bank S.A. o/O. na rzecz osoby trzeciej, rachunku bankowego o numerze (...) na który to, zamiast na rachunek bankowy spółki, wpłynęły środki finansowe w kwocie nie mniejszej niż 283.597,14 zł, czym działał m.in. na szkodę M. G. i A. S. - nakaz zapłaty z dnia 28 lutego 2012 r., wydany przez Sąd Rejonowy w O. w sprawie o sygn. akt V GNc (...) na kwotę 21.989,17 zł (należność główna), S. T. - nakaz zapłaty z dnia 17 czerwca 2015 r., wydany przez Sąd Okręgowy w O. w sprawie o sygn. akt V GNc (...) na kwotę 210.000 zł (należność główna), A. W. - nakaz zapłaty z dnia 23 grudnia 2010 r.,

wydany przez Sąd Rejonowy w N. w sprawie o sygn. akt V GNc (...) na kwotę 15.122,78 złotych (należność główna), S. P. - wyrok zaoczny z dnia 14 stycznia 2011 r. wydany przez Sąd Rejonowy w O. w sprawie o sygn. akt XC (...) na kwotę 21.040 zł (należność główna), C. S.A. - wezwanie do zapłaty z dnia 2 września 2010 r. na kwotę 15.044,39 zł, Sądu Rejonowego w O. - postanowienie z dnia 02 lutego 2011 r. wydane przez Rejonowy w O. VIII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego w sprawie o sygn. akt VIII Ns Rej. KRS-(...) na kwotę 1.000 zł oraz postanowienie rzeczonoego sądu z dnia 27 sierpnia 2014 r. wydane w sprawie o sygn. akt OL.VIII Ns-Rej.KRS-(...) na kwotę 1.000 zł, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o/O. - decyzja z dnia 18 marca 2015 r. wydana w sprawie (...) na kwotę 29.445,49 zł (zmieniona decyzją ZUS z dnia 13 maja 2015 r. - (...) oraz wyrokiem Sądu Okręgowego w O. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 lutego 2017 r., w sprawie o sygn. akt IV U (...)), Urzędu Skarbowego w O. - podatki CIT w kwocie 31.834 zł i VAT w kwocie 38.537 zł, H. S.A. - wyrok zaoczny z dnia 29 marca 2011 r. wydany przez Sąd Rejonowy w L. w sprawie o sygn. akt VIII Gc (...) na kwotę 12.121,60 zł (należność główna) oraz Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w O. - wyrok zaoczny z dnia 07 czerwca 2011 r. wydany przez Sąd Rejonowy w O. w sprawie o sygn. akt I C-upr (...) na kwotę 2.899,20 zł (należność główna),

tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 k.k.”

Prokuratura Okręgowa w O. skierowała w tej sprawie do Sądu Rejonowego w O. w dniu 20 listopada 2017 r. akt oskarżenia wraz z wnioskiem w trybie art. 335 § 1 k.p.k. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i orzeczenie kar uzgodnionych z oskarżonym.

Sąd Rejonowy w O., wydanym na posiedzeniu, wyrokiem z dnia 20 grudnia 2017 r., sygn. akt VII K (...):

- I. uznał oskarżonego P. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie I oskarżenia i za to na podstawie art. 77 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości w zb. z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 77 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- II. uznał oskarżonego P. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie II oskarżenia i za to na podstawie art. 300 § 2 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych;
3. stosując przepisy obowiązujące na dzień 30 czerwca 2015 r, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k., w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzekł wobec oskarżonego karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
4. stosując przepisy obowiązujące na dzień 30 czerwca 2015 r, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 8 k.k., wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat, zobowiązując go do zwołania w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku zgromadzenia wspólników L. sp. z o.o. z/s w O. celem powołania prezesa rzeczowej spółki;

5. za czyn z zarzutu II, na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zajmowania wszelkich stanowisk we władzach spółek handlowych oraz zajmowania wszelkich stanowisk związanych z przedstawicielstwem takich spółek na okres 5 lat;
6. za czyn z zarzutu II, na podstawie art. 46 § 1 k.k., nałożył na oskarżonego obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych następujących kwot:
 1. S. T. kwoty 210.000 zł,
 2. A. W. kwoty 15.122,78 zł,
 3. C. Spółka Akcyjna O. kwoty 15.044,39 zł,
 4. Sądu Rejonowego w O. kwoty 2.000 zł,
 5. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych O/O. kwoty 18.529,61 zł,
 6. Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. kwoty 70.371 zł,
 7. H.S.A. kwoty 12.121,60 zł,
 8. Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w O. kwoty 2.889,20 zł.

Powyższy wyrok nie zawiera pisemnego uzasadnienia, gdyż nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego.

Kasację od tego wyroku wniósł w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny zaskarżając go w całości na korzyść skazanego P. B. Skarżący zarzucił:

„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z

art. 335 § 1 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o skazanie P. B. za zarzucane mu przestępstwa bez przeprowadzenia rozprawy, pomimo że:

1. okoliczności popełnienia przez oskarżonego występku z art. 300 § 2 k.k. budziły wątpliwości, z uwagi na brak prawomocnych orzeczeń sądu lub innego organu państwowego, co do zapłaty przez oskarżonego należności na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. oraz C. Spółka Akcyjna O., a co należy do ustawowych znamion tego przestępstwa oraz brak złożenia przez podejrzanego wyjaśnień doprecyzowujących te zagadnienia, przy czym przyjęta w opisie czynu wysokość szkody na rzecz Skarbu Państwa z tytułu nieuiszczonego podatku CIT i VAT została ustalona w sposób nieprawidłowy,

2. obowiązek naprawienia szkody na rzecz S. T., A. W., Sądu Rejonowego w O., H. S.A., Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w O., sformułowany został we wniosku w sposób wadliwy, co skutkowało rażącym naruszeniem przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k., poprzez orzeczenie na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązku naprawienia szkody na rzecz wskazanych pomiotów wbrew klauzuli antykumulacyjnej wyrażonej w tym przepisie,

i wniósł w konkluzji o uchylenie zaskarżonego kasacją wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Zgodzić się bowiem należy z argumentami skarżącego zawartymi w uzasadnieniu, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącą oraz posiadającą istotny

wpływ na jego treść obrazą przepisów prawa karnego procesowego wymienionych w zarzucie kasacji.

Słusznie wskazuje skarżący, że bezspornym jest, iż przepis art. 343 § 7 k.p.k. obliguje sąd do dokonania kontroli poprawności wniosku złożonego w trybie art. 335 k.p.k., zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Kontrola ta powinna obejmować również zagadnienie zgodności propozycji zawartych we wniosku z regułami obowiązującego prawa materialnego, i o ile następstwem kontroli jest stwierdzenie nierespektowania w przedmiotowym wniosku ustawowych wymogów, to stosownie do treści art. 343 § 7 k.p.k., sprawa winna podlegać rozpoznaniu na zasadach ogólnych. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedmiotem tej kontroli musi być nie tylko kwestia dopuszczalności proponowanych przez prokuratora rozstrzygnięć i ustalenie, czy poza zakresem uzgodnień z oskarżonym nie pozostają rozstrzygnięcia, które w związku z ewentualnym przypisaniem zarzucanego mu czynu mają charakter obligatoryjny, ale przede wszystkim ustalenie w oparciu o zgromadzone dowody, czy faktycznie doszło do popełnienia zarzucanego oskarżonemu przestępstwa i jaki jest jego zakres.

Należy zauważyć, a co ma znaczenie w sprawie, że P. B. będąc przesłuchiwany w charakterze podejrzanego wprawdzie stwierdził, że przyznaje się do dokonania zarzucanych mu czynów, jednakże nie złożył żadnych wyjaśnień, co pozostaje w sprzeczności z wymogami zawartymi w art. 335 § 1 k.p.k., a czego Sąd nie zauważył. Nadto Sąd akceptując wniosek prokuratora w kształcie wskazanym w akcie oskarżenia, nie dokonał prawidłowej jego kontroli, gdyż nie dostrzegł również, iż okoliczności popełnienia przestępstwa oraz prawidłowość przyjętej kwalifikacji prawnej z art. 300 § 2 k.k. co do wszystkich zachowań P. B., budziły szereg wątpliwości. W kilku bowiem przypadkach brak było prawomocnego orzeczenia Sądu lub innego organu państwowego, które nadawałoby się do wykonania w drodze

egzekucji, a o których mowa w tym przepisie. Wskazać należy, że pokrzywdzony C. spółka akcyjna, jak wynika z treści zarzutu, wystawiła jedynie wezwanie do zapłaty, które nie uprawnia do prowadzenia egzekucji przeciwko dłużnikowi. Brak jest również orzeczeń nakładających obowiązek zapłaty przez spółkę, której Prezesem był oskarżony, należności z tytułu niezapłaconych podatków CIT oraz VAT i będących podstawą ich egzekucji. Sąd nie zauważył również, że w chwili wyrokowania Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotycząca należnych składek na ubezpieczenie społeczne nie była prawomocna, gdyż została zaskarżona do Sądu.

Konsekwencją naruszenia przez Sąd Rejonowy w O. przepisów art. 343 § 7 k.p.k. w zw.z art. 335 § 1 k.p.k. było również rażące naruszenie art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k., zgodnie z którego treścią obowiązku naprawienia szkody nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełniania przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono.

Zasadnie natomiast podnosi skarżący, że w realiach niniejszej sprawy, Sąd Rejonowy w O. nakładając na oskarżonego, na podstawie art. 46 § 1 k.k., obowiązek naprawienia szkody na rzecz niektórych pokrzywdzonych, w tym S. T., A. W., Sądu Rejonowego w O., H. S.A. oraz Wspólnoty Mieszkaniowej w O. ul. (...), naruszył tzw. klauzulę antykumulacyjną wyrażoną w przywołanym przepisie, gdyż roszczenie przysługujące wskazanym pokrzywdzonym od L. sp. z o.o. zostało stwierdzone prawomocnymi orzeczeniami sądu. Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie art. 299 § 1 k.s.h., który reguluje odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. wobec jej wierzycieli, w sytuacji, gdy egzekucja tych zobowiązań z majątku spółki okazała się bezskuteczna. Z uwagi jednak na to, że zachodzi tożsamość podmiotowa i przedmiotowa roszczeń wobec L. sp. z o.o. oraz wobec oskarżonego P. B., orzeczenie obowiązku naprawienia szkody

w zaskarżonym wyroku na rzecz wskazanych pokrzywdzonych, nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa procesowego, tj. art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy stwierdzając, że zaistniałe w sprawie uchybienia miały rażący charakter oraz w istotny sposób wpłynęły na treść całego orzeczenia, którego dotyczył wniosek prokuratora, uchylił zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania, który stosownie do treści art. 442 § 3 k.p.k. uwzględni powyższe wskazania

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.